

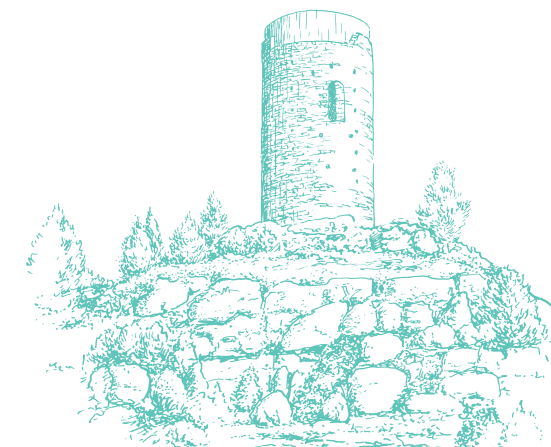

Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac

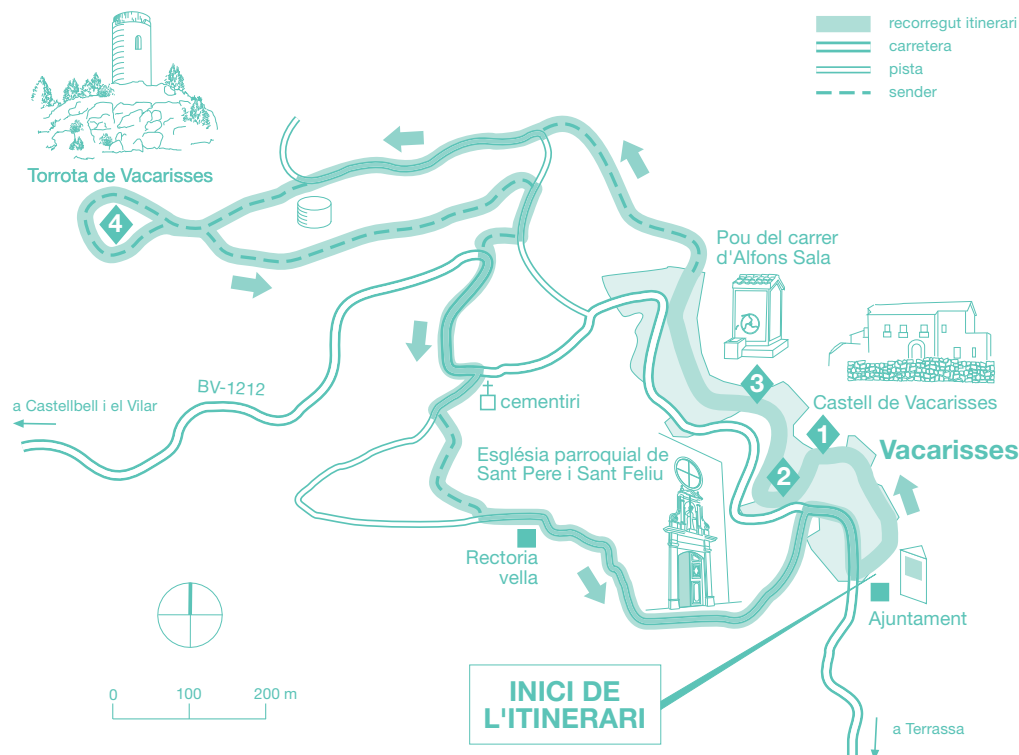
EXCURSIONS SENYALITZADES

La torrota de Vacarisses

Producció: Institut d'Edicions. Text: Enric Datzira. Dibuixos: Agnès Perelló. DL: B-

 4 km

 2 h 30 min

 Passeig agradable pel poble i pels entorns de Vacarisses amb poc pendent. L'itinerari transcorre per carrers i pistes ben marcades i és senyalitzat amb fites amb etiquetes de color blau marí.

 És convenient portar calçat adequat, aigua i algun queviure, sobretot durant la primavera i l'estiu, ja que l'excursió transcorre per indrets assolellats i calorosos. Recordem que cal respectar el patrimoni cultural, les propietats i el medi natural.

Equipaments i serveis

Centre d'Interpretació del Coll d'Estenalles
Informació del parc, exposició permanent, audiovisual i venda de publicacions.
Horari: cada dia, de 10 a 15 h
Carretera de Terrassa a Navarcles, km 14,8
08729 Mura
Tel. 938 317 300
Fax 938 318 090
p.santllorencc.estena@diba.cat

Centre d'Informació de Mura
Informació del parc, venda de publicacions i rutes guiades.
Audiovisual i dues exposicions permanents.
Horari: feiners, de 10 a 14 h i de 17 a 19 h; dissabtes i festius, de 10 a 14 h
Antigues escoles de Mura
08729 Mura
Tel. 938 318 375
p.santllorencc.mura@diba.cat

Centre Cultural Casanova de l'Obac
Audiovisual i exposicions permanents i temporals.
Venda de publicacions.
Horari: dissabtes i festius, de 10 a 15 h
Visites concertades els dies feiners.
Servei de restauració.
Carretera de Terrassa a Rellinars, km 10
08222 Terrassa
Tel. 937 435 468
p.santllorencc.obac@diba.cat

Oficina d'Informació al Monestir de Sant Llorenç del Munt a la Mola
Informació del parc, venda de publicacions, exposició permanent i servei de bar.
Horari: cada dia, de 10 a 15 h
Tel. 937 435 454

Oficina d'Informació al Pont de Vilomara i Rocafort
Exposició permanent.
Obert festius.
Sant Jaume, 30 (Centre Cívic)
08254 El Pont de Vilomara i Rocafort
p.santllorencc.pont@diba.cat

Oficina d'Informació a Talamanca
Raval, 4. 08279 Talamanca
Horari: de dimecres a diumenge (excepte festius), d'11 a 14 h

Casal de Cultura de Matadepera
Exposició permanent.
Horari: feiners, de 10 a 13 h i de 16 a 18 h
Visites escolars concertades.
Pere Aldavert, s/n
08230 Matadepera
Tel. 937 300 132

Centre de Documentació del Parc Natural
Fons bibliogràfic i documental del parc natural
Horari: feiners, de 9 a 13 h i de 15 a 18.30 h
Cisterna, 39, baixos
08221 Terrassa
Tel. 937 808 900 i 937 893 110
Fax 937 808 900
p.santllorencc.cdbau@diba.cat

Àrea d'Esplai del Torrent de l'Escaiola
Carretera de Terrassa a Navarcles, km 7,5
Tel. 937 435 454
Horari: dissabtes i festius, de 10 a 17 h
Tanca el gener.

Àrea d'Esplai de la Riera de Nespres
Afores de Mura
Tel. 938 310 472
Horari: festius, de 10 a 17 h

Àrea d'Esplai de les Arenes
Carretera de Castellar del Vallès a Sant Llorenç Savall, km 12,3
Taules, aigua potable, servei de bar i serveis sanitaris

Oficina del Parc Natural a la Mata
Horari: feiners, de 10 a 14 h
Trencall de la carretera de Terrassa a Navarcles, km 14,8
Apartat de correus 71
08230 Matadepera
Tel. 937 433 020
Fax 937 433 300
p.santllorencc@diba.cat

Diputació de Barcelona Àrea d'Espais Naturals
Horari: feiners, de 8 a 15 h
Comte d'Urgell, 187
08036 Barcelona
Tel. 934 022 428
Fax 934 022 493
xarxaparc@diba.cat
www.diba.cat/parcsn

 **Xarxa de
Parcs Naturals**
Diputació de Barcelona

Parc del Castell de Montesquiu, Espai Natural de les Guilleries-Savassona, Parc Natural del Montseny, Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, Parc del Montnegre i el Corredor, Parc de la Serralada Litoral, Parc de la Serralada de Marina, Parc de Collserola, Parc Agrari del Baix Llobregat, Parc del Garraf, Parc d'Olièrdola, Parc del Foix.

La torrota de Vacarisses

Us proposem una passejada pel poble i pels entorns de Vacarisses per descobrir-ne la història i el patrimoni.

Iniciem l'excursió a la plaça de Joan Bayà, al costat de l'ajuntament, seguint les fites verdes amb marques de color blau marí. Des de la plaça, deixem a l'esquerra el carrer de Pau Casals i pugem fins al carrer Major, que prenem a mà esquerra. Des d'aquest carrer, una panoràmica de Montserrat ens aclareix el sobrenom «Vacarisses balcó de Montserrat». Les cases renovades mostren la nova dinàmica demogràfica del poble subjecte a la demanda de segones residències. Més endavant arribem a la plaça del Virrei Amat, antic senyor del castell que trobem pocs metres més enllà, a la dreta.

1 El castell de Vacarisses

El castell és, junt amb l'església, l'embrió del poble. L'edifici original data del segle x, durant la conquesta i colonització cristianes de la Catalunya Vella. Les necessitats defensives i religioses dels colons van impulsar que comtes i bisbes teixissin una xarxa de castells, torres, esglésies i ermites. No és estranya, doncs, la posició alterosa del castell per facilitar la defensa del territori. Amb tot, l'edifici actual és del segle XVIII, quan la família Amat, una de les sagues que junt amb els Montcada, els Castellet o els Desfar se succeïren en la propietat del castell, aprofitaren l'expansió vinícola i la bonança econòmica per enderrocar bona part del castell i construir un casal fortificat. Les edificacions annexionades al casal són posteriors i acolliren activitats agrícoles (graners, cellers, cubs, corrals) avui en desús.

Baixem pel mateix carrer fins arribar a la plaça Major, on trobem la part posterior de l'església que ens disposem a envoltar. Segons alguns historiadors, l'espai que ara recorrerem correspon a l'antiga sagrera, zona que envoltava una església on era prohibit de fer-hi guerra o pillatge.

Amb aquests avantatges defensius, la sagrera acollí els primers habitants del nucli urbà i les funcions comunals. A la plaça Major es trobava el cementiri; al carrer de l'Església, per on seguim, les cases de diversos oficis (ferrer, campaner); i a la plaça de l'Església, seguint

l'itinerari, els graners per guardar queviures i per batre el blat, la rectoria i el comunidor (petita construcció on es beneïa el terme i s'allunyaven tempestes i pedregades).

2 L'església parroquial de Sant Pere i Sant Feliu

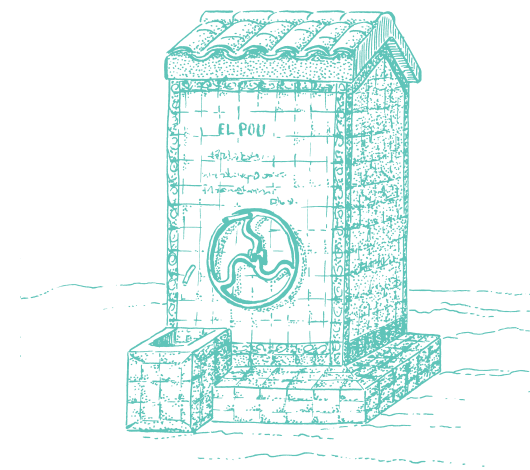
L'edifici actual, d'estil neoclàssic, es construí el segle XVIII damunt les runes d'una església romànica (s. XI) i es dedicà a sant Pere, patró del poble, i a sant Feliu. El campanar, octogonal coronat amb una balustrada, s'afegí el segle XIX i, el 1981, una intervenció li procurà l'arrebossat blanc, dues campanes noves i el rellotge automàtic. La figura de ferro forjat de la façana representa sant Pere. A l'interior, destaca el presbiteri amb fornícules estucades i rematades amb una cúpula que acull una talla de sant Pere i les petxines laterals amb les talles de sant Feliu i de sant Pau. Així mateix, són dignes de menció els retaules dels altars del Sagrat Cor, de sant Josep i de la Mare de Déu, en una nau lateral. A la sagristia hi trobem el Museu Parroquial amb objectes de caire religiós i donacions d'artistes locals.

Seguim l'itinerari pel carrer estret que neix a la façana de l'església fins a trobar el carrer del Lladern, que prenem a mà dreta. Aquest carrer està flanquejat a l'esquerra per un jardí particular que hom anomena Jardí del Lladern. Al cap del carrer, completant la volta a l'església, ens creuem amb el carrer d'Alfons Sala, que prenem a mà esquerra. Uns metres més endavant, a la dreta, trobem una petita construcció de planta quadrada que pertany a un pou molt conegut al poble.

3 El pou del carrer d'Alfons Sala

Construït l'any 1934 per iniciativa dels veïns de Vacarisses, aquest pou fou cabdal per facilitar la captació d'aigua als habitants del poble i per superar seques com la dels anys cinquanta. L'any 1987 fou decorat per la ceramista Maria Dolors Colomer amb l'escut del poble, una vaca central d'on sembla que deriva el nom de Vacarisses, i amb un mapa amb la localització i el topònim de les fonts del terme que, tot i ser terra de secà, hi són molt abundants (més de setanta inventariades). Efectivament, les característiques de la roca del substrat de Vacarisses afavoreix la infiltració de l'aigua

de pluja que excava petits cursos subterranis i aquífers des d'on, posteriorment, es pot recuperar mitjançant el bombeig amb pous.

Reprenent el carrer, ens fixem en les plaques de ceràmica que retolen els carrers i indiquen l'ofici (cal Vidrier, cal Moliner, cal Carrilaire) o el nom original (cal Rosinyol, cal Simón, cal Poloni) de les cases. A mesura que ens allunyem del nucli ens endinsem pels antics ravalers agrícoles, avui en dia desapareguts, que envoltaven el poble i que el segle XIX, amb el màxim demogràfic (986 habitants), es fusionaren amb la sagrera. Abans d'arribar a la carretera, prenem el carrer de Can Còdol, que ràpidament esdevé un sender estret per on iniciem l'excursió pels entorns del poble.

Aquest sender que puja cap a la cinglera ens porta a trobar una pista, que la seguim a mà dreta tot pujant fins a trobar el dipòsit. En aquest punt deixem la pista i prenem un sender que envolta el dipòsit per la dreta i que seguint la carena ens durà fins a la Torrota de Vacarisses. Ens endinsem en el parc natural.

4 La torrota de Vacarisses

Aquesta construcció de segle XI formava part d'una xarxa de torrotes, situades dalt les carenes, que permetia als colons guaitar els exèrcits sarraïns i comunicar la seva arribada a la resta de la població mitjançant senyals òptics que s'anaven fent d'una torre a l'altra.

Les torrotes, doncs, complementaven la tasca defensiva dels castells. En aquest sentit, dins el terme de Vacarisses, trobem dues torrotes més, la de l'Obac Vell i la de l'Obac, que deurien comunicar-se directament. Val a dir, però, que la majoria de les torrotes eren de fusta i només una minoria es bastien amb pedra. La Torrota de Vacarisses presenta la curiositat de la seva planta circular i les obertures rematades amb volta de canó de mig punt.

Donem la volta a la torrota per admirar el paisatge. Orientant la mirada al poble, ens adonem de la seva posició a raser de la serra de l'Obac. Hi destaquen el cingle Gros i el cingle Petit, símbols naturals del terme. Les urbanitzacions i els polígons que envolten el poble són el resultat de la darrera transformació urbanística que el convertí en una vila industrial i d'estiueig. Al nord, entre carenes i fondalades, veiem les masies disperses de Can Vives, de Sanana, de Can Còdol i de les Vendranes, bressol dels vacarissencs abans de la formació del poble.

Per tornar, desfem el sender per la carena fins a la torre elèctrica, on prenem un sender a mà esquerra que travessa antigues feixes i ens porta fins a una pista que, a pocs metres, tornem a deixar per baixar fins a la carretera per un sender que trobem a l'esquerra. Seguim la carretera a mà esquerra fins al cementiri del poble, d'estil modernista, passem per davant de la porta i tot seguit prenem un sender a mà esquerra que travessa antigues feixes del conreu de vinya, on encara hi són presents petites basses en les quals es preparava el líquid per ensulfatar els ceps. Travessem el torrent del Sellarès i arribem davant d'un edifici de grans proporcions construït com a convent, però que, posteriorment, fou la Casa Rectoral de Vacarisses. Prenem el camí a mà esquerra que, envoltant la Rectoria Vella, ens retornarà fins a l'Ajuntament, passant pels carrers Pitàgoras, Montserrat i Salvador Badia.

La Rectoria Vella, edifici vetust, de grans proporcions i amb una construcció molt dura, ha estat fins fa pocs anys Casa Rectorial. Possiblement va ser construït com a edifici conventual. Va patir les conseqüències de la crema de convents de l'any 1835 i dels atacs de la Guerra Civil del 1936. A la planta baixa de la construcció hi ha una gran nau amb sostre de volta de canó que respira per diverses espitlleres que podien servir d'element de defensa.